

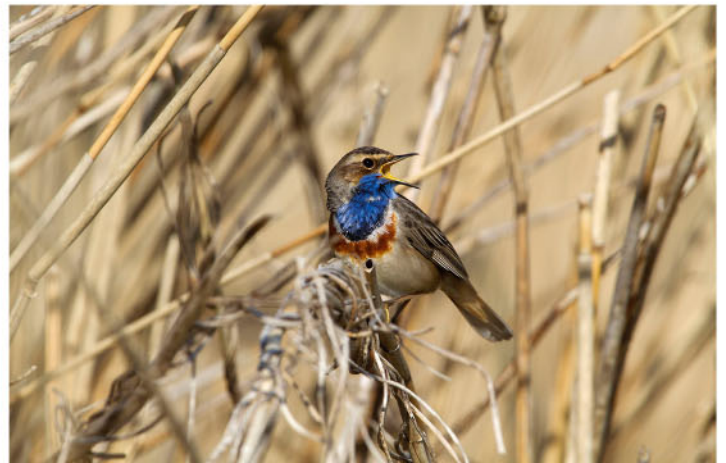

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Gebiedsontwikkeling Fokmast – Regte Heide, gemeente Goirle

Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport

12 juli 2018 / projectnummer: 3285

1. Hoofdpunten van het Milieueffectrapport (MER)

De provincie Noord-Brabant en de gemeente Goirle willen het beschermde natuurgebied Regte Heide behouden en versterken en in de omgeving, vooral in het 'Fokmast-gebied', verschillende ontwikkelingen mogelijk maken. Onder andere een recyclingbedrijf met puinbreker, de manege, de golfbaan en een agrarisch bedrijf hebben de behoefte om hun activiteiten uit te breiden en/of te verplaatsen. Ook bestaat de wens om de bestaande drinkwaterwinning uit te breiden. Om aan de verschillende opgaven tegemoet te komen wordt een gebiedsvisie gemaakt onder de naam 'Proeftuin Fokmast-Regte Heide'. Voor de besluitvorming over deze gebiedsvisie wordt een plan-MER opgesteld. Dit MER zal vervolgens ook worden gebruikt voor besluitvorming over het bestemmingsplan voor het Fokmast-gebied¹ en mogelijk voor andere besluiten. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage² gevraagd te adviseren over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.

Aandachtspunten voor de uitwerking van het MER

Om het milieubelang volwaardig mee te wegen in de besluitvorming over de gebiedsvisie, het bestemmingsplan en vervolgbesluiten geeft de Commissie de volgende aandachtspunten mee voor het MER:

- Beschrijf de verschillende activiteiten in het plangebied, geef zo concreet mogelijk aan welke ambitie hiervoor geldt en maak duidelijk welke randvoorwaarden er zijn, vooral op basis van de eisen die het beschermde natuurgebied Regte Heide stelt.
- Voer een ecohydrologische systeemanalyse uit om inzicht te krijgen in de factoren die van invloed zijn op de verdroging van het natuurgebied Regte Heide. Dit is nodig omdat de waterhuishouding van het natuurgebied waarschijnlijk de meest bepalende factor is voor mogelijke uitbreiding van activiteiten of nieuwe activiteiten in het plangebied.
- Bepaal op basis van de randvoorwaarden de ontwikkelingsruimte voor het realiseren van de andere ambities in het gebied. Geef daarbij voor de activiteiten in het gebied aan of er binnen deze ruimte verschillende oplossingen (alternatieven) mogelijk zijn.
- Bepaal de effecten van de verschillende ontwikkelingen (en alternatieven daarvoor) op natuur, landschap, waterhuishouding en woon- en leefmilieu en de invloed die de activiteiten onderling hebben. Dit maakt duidelijk welke ambities wel en welke ambities niet verenigbaar zijn en onder welke voorwaarden.

Besluitvormers en insprekers lezen in de eerste plaats de samenvatting van het MER. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER.

¹ Volgens de NRD zal een Omgevingsplan worden opgesteld, vooruitlopend op de toekomstige Omgevingswet. Omdat de Omgevingswet nog niet in werking is getreden is formeel sprake van een 'bestemmingsplan met verbrede reikwijdte'. Om te zorgen dat gebruik gemaakt kan worden van een verbrede reikwijdte is het plan opgenomen in de Crisis- en Herstelwet.

² De samenstelling en werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, via de link [3285](#) of door dit nummer op www.commissiemer.nl in te vullen in het zoekvak.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie het MER moet bevatten. De Commissie bouwt in haar advies voort op de notitie reikwijdte en detailniveau³ (verder 'NRD'). Dat wil zeggen dat ze in dit advies niet ingaat op de punten die naar haar mening in de NRD voldoende aan bod komen.

Figuur 1: Overzicht van de verschillende functies, de begrenzing van het plangebied (gestippelde lijn), het Natura 2000-gebied (groene arcering) en het Fokmast-gebied (lichtrode arcering)⁴

³ Notitie reikwijdte en detailniveau Proeftuin Fokmast & Regte Heide, 8 maart 2018.

⁴ Deze figuur is overgenomen uit de NRD. Tijdens het locatiebezoek is aangegeven dat de begrenzing van het plangebied enigszins anders zal zijn dan in deze figuur weergegeven.

Waarom m.e.r. en advies door de Commissie?

De ontwikkelingen in het plangebied Fokmast – Regte Heide kunnen tot aanzienlijke milieu-gevolgen leiden. Vanwege de complexe situatie is door verschillende overheden besloten tot een gebiedsbrede aanpak die moet leiden tot een breed gedragen gebiedsvisie die ‘randvoorwaarden en spelregels’ zal bevatten voor vervolgbesluiten, te beginnen met het besluit over het bestemmingsplan voor het Fokmast-gebied. Voor het opstellen van de integrale gebiedsvisie, het besluit over het bestemmingsplan en voor eventuele andere toekomstige besluiten wordt een plan-MER opgesteld.⁵ Ook vanwege mogelijke negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Regte Heide & Riels Laag is een plan-m.e.r. noodzakelijk.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Goirle is initiatiefnemer voor het bestemmingsplan. De gemeenteraad is het bevoegd gezag. De gemeenteraad heeft de Commissie gevraagd advies uit te brengen over de inhoud van het MER.

Pilot omgevingswet

Dit advies is tot stand gekomen in het kader van één van de m.e.r. pilotprojecten, die in overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het bevoegd gezag geselecteerd zijn om vooruitlopend op de Omgevingswet te kunnen experimenteren met het nieuwe instrumentarium en m.e.r.. De advieslijn zoals verwoord in dit advies, zal zich de komende tijd blijven ontwikkelen en waar nodig aangepast worden.

2. Rol van m.e.r. en stappenplan

2.1 Integrale visie en besluiten

Rondom het kwetsbare natuurgebied Regte Heide (onderdeel van het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag), dat binnen het plangebied ligt, vinden veel verschillende activiteiten plaats. § 3.2. van de NRD geeft aan dat voor veel van de aanwezige functies ambities gelden, bijvoorbeeld voor uitbreiding van oppervlakte en/of activiteiten. Sommige van deze ambities – vooral de uitbreiding van het recyclingbedrijf – kennen al een lange voorgeschiedenis. Om aan de verschillende ambities tegemoet te kunnen komen moeten diverse besluiten worden genomen c.q. vergunningen worden verleend door verschillende bevoegde gezagen. Daarom is afstemming van de besluitvorming nodig. Hier komt bij dat waarschijnlijk niet alle ambities volledig haalbaar zullen zijn omdat sprake is van conflicterende belangen. Dit is vooral relevant voor activiteiten die kunnen leiden tot negatieve effecten op het Natura 2000-gebied.

Vanwege het meervoudige karakter van deze opgave is besloten tot een gebiedsbrede aanpak, waarin de betrokken partijen samenwerken aan een integrale gebiedsvisie. De m.e.r.-procedure wordt gebruikt voor deze integrale visie. Deze visie en het MER zullen vervolgens in eerste instantie de basis moeten vormen voor een besluit over het bestemmingsplan voor het Fokmast-gebied. Daarnaast kunnen andere toekomstige besluiten op deze visie worden

⁵ Formeel is de m.e.r.-procedure gekoppeld aan het besluit over het bestemmingsplan voor het Fokmast-gebied.

gebaseerd. De NRD noemt in dit verband de (vormvrije) m.e.r.-beoordeling voor het uitbreiden van de recycling activiteiten, de Passende beoordeling die nodig is voor uitbreiding van de drinkwaterwinning, de mogelijke actualisatie van het Beheerplan Natura 2000 en overige vervolgpcedures.

Geef in het MER duidelijk aan voor welk gebied de integrale visie wordt opgesteld, welke ontwikkelingen hierbinnen relevant zijn en welke instanties zich voor welke besluiten committeren aan de visie. Geef daarnaast een duidelijk en actueel overzicht van de te nemen (vervolg)besluiten, de rol van het MER daarbij en de instanties die betrokken zijn bij de te nemen besluiten.

2.2 Stappen in de m.e.r.-procedure

De gebiedsbrede aanpak en de verschillende te nemen besluiten vragen om een flexibel in te zetten MER. In hoofdstuk 4 van de NRD is schematisch aangegeven welke stappen doorlopen zullen worden om te komen tot het MER. Stap 1 'inventarisatie en eerste analyse' is input geweest voor de NRD. Stap 2 'onderzoek naar effecten en alternatieven' en stap 3a 'trechteren naar een voorkeursalternatief' vormen feitelijk de basis voor het MER. Het stappenschema laat zien dat de eerste twee stappen opnieuw doorlopen moeten worden als de ambities niet gehaald worden. Als uit de effectbeoordeling blijkt dat bepaalde ambities niet haalbaar zijn kan dat leiden tot aanpassing van de ambities en/of het stellen van voorwaarden.

Om meer houvast te bieden in het proces en te zorgen dat alle relevante aspecten voldoende aan bod komen, adviseert de Commissie binnen de genoemde stappen een aantal tussentapen te onderscheiden:

1. Beschrijf de referentiesituatie (zie § 3.1.)
2. Beschrijf de ambities en randvoorwaarden (zie § 3.2)
3. Bepaal de ontwikkelingsruimte voor de diverse activiteiten (zie § 4.2)
4. Stel kansrijke alternatieven vast (per ontwikkeling) (zie § 4.3)
5. Toets deze aan ambities en bepaal milieueffecten (zie hoofdstuk 5)

3. Referentiesituatie, ambities en randvoorwaarden

3.1 Referentiesituatie

De referentiesituatie in het plangebied is zeer bepalend voor de ruimte voor ontwikkelingen in het plangebied vanwege de 'milieuruimte' die door huidige activiteiten wordt ingenomen en de kwetsbaarheid van het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag. Een goede analyse van de huidige situatie en autonome ontwikkeling is nodig om inzicht te krijgen in kansen en belemmeringen voor activiteiten in het plangebied. Deze 'foto van de leefomgeving' kan tevens de basis vormen voor monitoring en evaluatie, door het periodiek herhalen van deze analyse. Met behulp daarvan kan worden vastgesteld in hoeverre de ambities voor het plangebied worden gehaald en of er ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen. Deze informatie kan worden gebruikt ter onderbouwing van in de toekomst te nemen besluiten en eventueel bijbehorende milieueffectrapportages.

3.1.1 Natuurgebied Regte Heide

Maatregelen in beeld

In de NRD is reeds een beschrijving van de huidige situatie en knelpunten opgenomen. De belangrijkste knelpunten voor het natuurgebied zijn verdroging, verzuring/vermesting door stikstofdepositie en verstoring. Het geldende Beheerplan Regte Heide & Riels Laag (januari 2017) geeft een uitgebreidere beschrijving van de factoren die van invloed zijn op de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied. Op basis hiervan zijn in het beheerplan maatregelen opgenomen, die gedeeltelijk invulling geven aan de ambities uit de NRD.

In het natuurgebied zelf zijn op basis van het beheerplan al veel vernattingsmaatregelen en andere maatregelen genomen. Geef in het MER een actueel inzicht in reeds genomen maatregelen en eventuele toekomstige maatregelen waartoe al is besloten. Deze vormen onderdeel van de autonome ontwikkeling en daarom van de referentiesituatie.

Verdroging (ecohydrologie)

Als relevante factoren voor de waterhuishouding, en dan met name de verdroging, worden in het beheerplan onder andere de drinkwaterwinning Gilzerbaan, landbouwkundige onttrekkingen (berekening) en de golfbaan genoemd. Uit de NRD en het beheerplan (inclusief de bijbehorende PAS-gebiedsanalyse) blijkt dat het watersysteem in en rondom het Natura 2000-gebied complex is. Dat maakt het moeilijk om de exacte oorzaken van verdroging en de effectiviteit van extra maatregelen te voorspellen.⁶

De Wet natuurbescherming bepaalt dat een plan alleen kan worden vastgesteld als de zekerheid kan worden geboden dat geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied zal optreden als gevolg van de activiteiten die het plan mogelijk maakt. Voor activiteiten die van invloed kunnen zijn op de (grond)waterhuishouding, betekent dit dat uitbreiding van deze activiteiten (of nieuwe activiteiten) alleen mogelijk gemaakt kan worden als de onzekerheden over het ecohydrologisch functioneren van het gebied weggenomen kunnen worden.⁷ Daarom adviseert de Commissie om allereerst een *ecohydrologische systeemanalyse* uit te voeren, met als doel het ecohydrologisch functioneren van de Regte Heide en omgeving beter te begrijpen. Deze zou moeten bestaan uit een kwalitatieve reconstructie van eerder uitgevoerde onderzoeken, monitoringsresultaten en ervaringen uit de praktijk. De systeemanalyse moet duidelijk maken:

⁶ Het ecohydrologische domein, waarbinnen zich de processen afspelen die van invloed zijn op de natuur van de Regte Heide & Riels Laag, is zeer groot. De verlaging van grondwaterstanden en verandering van stroming als gevolg van de winning van diep grondwater bij het pompstation Gilzerbaan kan via de diepere lagen kilometers verder doorwerken tot in de vennen van de Regte Heide. Aan de andere kant zijn er processen die zich afspelen op een schaal van enkele honderden meters, zoals de verandering van peilen in waterlopen of zelfs enkele tientallen meters als bijvoorbeeld het dempen van greppels.

⁷ De PAS-gebiedsanalyse stelt bijvoorbeeld dat de drinkwaterwinning grote invloed heeft op de waterhuishouding en dat uitbreiding van deze winning naar de gewenste 18 miljoen m³/jaar zal leiden tot een daling van de grondwaterstand van 10 centimeter. Een dergelijke uitbreiding is alleen mogelijk als met zekerheid kan worden aangetoond dat dit geen invloed heeft op de instandhoudingsdoelen. De onderzoeken die zijn uitgevoerd ten behoeve van het beheerplan geven deze zekerheid niet. Weliswaar kan mogelijk door een aantal interne en externe maatregelen gemiddeld die 10 centimeter waterstands daling wel worden gemitigeerd, maar of voor alle kwalificerende habitats bij de extra onttrekking ook de huidige watersamenstelling kan worden gegarandeerd is onduidelijk.

- hoe het grond- en oppervlaktewater in en door het gebied stroomt;
- waar welke waterpeilen worden gehanteerd; de waterkwaliteit varieert door het gebied heen (mesotroof, eutroof, oligotroof, grondwatergevoed, regenwatergevoed of een mix daarvan);
- wat de effecten (kwantitatief en kwalitatief) zijn van externe factoren zoals onttrekkingen en plaatselijke beregeningen.

De systeemanalyse kan ook de basis zijn voor toekomstige (grond)watermodellering waarmee in meer detail bepaald kan worden:

- wat effectieve maatregelen zijn om aantasting van de natuurlijke kenmerken door verdroging tegen te gaan;
- in hoeverre uitbreiding van activiteiten of nieuwe activiteiten in het plangebied vergund kunnen worden;
- welke processen en effecten moeilijk te modelleren zijn met een rekenmodel. De systeemanalyse laat zien waar de onzekerheden zitten. Bepaalde processen of parameters, die bij het modelleren problemen geven of te onzeker zijn, kunnen in het vervolg apart beschouwd worden en monitoring kan hierop worden afgestemd. Misschien zal blijken dat bepaalde deelsystemen wel te modelleren zijn in een deelmodel. Het dempen van greppels of peilverhoging vlakbij het natuur zou wellicht wel goed te onderzoeken zijn.⁸

De Commissie adviseert om in het MER de systeemanalyse ook te gebruiken om op een duidelijke manier uit te leggen waarom het watersysteem moeilijk te modelleren is en welke acties worden ondernomen om het systeem beter te begrijpen. Hierbij kan lokale gebiedskennis mogelijk een belangrijke rol spelen.

Verzuring/vermesting door stikstofdepositie

Voor stikstofdepositie zijn in het beheerplan geen afzonderlijke bronnen genoemd, maar hierin is wel de huidige stikstofbelasting van het Natura 2000-gebied beschreven. De meeste bronnen bevinden zich buiten het plangebied, maar ook binnen het plangebied zijn relevante bronnen aanwezig, zoals agrarische activiteiten, het recyclingbedrijf en verkeer. De verwachte stikstofbelasting van het Natura 2000-gebied moet worden afgezet tegen de huidige feitelijke stikstofbelasting. Het in beeld brengen van de huidige situatie en de bijdrage van de verschillende stikstofbronnen in het plangebied is daarom van belang als startpunt voor de alternatievenontwikkeling.

Verstoring

In de NRD en het beheerplan worden daarnaast andere verstoringbronnen genoemd, zoals recreatie, de aanwezigheid van hondenclubs in het natuurgebied en verkeer inclusief parkeren. Voor enkele van deze verstoringfactoren zijn reeds maatregelen genomen of in voorbereiding. Breng ook voor wat betreft verstoring van het Natura 2000-gebied de huidige situatie in beeld.

⁸ In de NRD lijkt modellering bij voorbaat afgeschreven. Zo blijft ook onduidelijk hoe en waar precies monitoring moet plaatsvinden. Alleen monitoren in de natuurgebieden of in de gebieden van de ondernemingen is onvoldoende. Dat maakt mogelijk wel duidelijk dat het doel niet wordt gehaald, maar geeft geen informatie over het systeemgedrag en welke maatregel of initiatief daarvoor verantwoordelijk is.

3.1.2 Overige activiteiten in het plangebied

De huidige en toekomstige activiteiten in het plangebied hebben, naast invloed op het natuurgebied, invloed op elkaar en op andere aspecten (zoals woon- en leefomgeving, landschap). Breng daarom de huidige situatie en autonome ontwikkeling per activiteit in beeld. De Commissie heeft daarbij de volgende aandachtspunten:

- Het recyclingbedrijf heeft nog milieuruimte binnen de bestaande vergunning voor toename in de totale verwerkingscapaciteit, bijvoorbeeld het vaker inzetten van de puinbreker en ander vergund materieel. Geef in het MER inzicht in de vergunde milieuruimte van het recyclingbedrijf ten opzichte van de actuele doorzet en geef aan in hoeverre dit tot knelpunten kan leiden.
- De vergunning van Brabant Water voor de grondwaterwinning Gilzerbaan biedt ruimte voor uitbreiding van de winning. Aan de uitbreiding is echter de voorwaarde verbonden dat in een Passende beoordeling wordt aangetoond dat geen aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag zal optreden. Eventuele uitbreiding van de winning maakt dan ook deel uit van de integrale gebiedsvisie waarvoor dit MER wordt opgesteld. In de referentiesituatie moet dus worden uitgegaan van de huidige feitelijke situatie.

3.2 Ambities en randvoorwaarden

Om de ruimte voor ontwikkelingen in het gebied te bepalen is het van belang om vast te stellen welke randvoorwaarden daarvoor gelden en welke ambities voor elk van de ontwikkelingen aan de orde zijn. Randvoorwaarden zijn 'harde' wettelijke of beleidsmatige grenzen die de 'hoeken van het speelveld' bepalen, terwijl ambities voornamelijk bestaan uit wensen van diverse partijen die op verschillende manieren gebruik kunnen maken van de ruimte die het speelveld biedt.

De NRD benoemt verschillende ambities voor het plangebied (zowel in hoofdstuk 2 als in de tabel in § 3.2 van de NRD), maar deze zijn nog weinig concreet. Ook is uit de NRD niet duidelijk hoe 'hard' de ambities zijn. Eén van de centrale ambities is behoud en herstel van de natuurkwaliteit in het natuurgebied Regte Heide. Zoals aangegeven zijn de belangrijkste factoren daarbij verdroging, verzuring/vermesting en verstoring. Deze factoren worden beïnvloed door de invulling van activiteiten binnen het plangebied. Ambities kunnen daardoor conflicterend zijn. Daarnaast kunnen er andere (wettelijke) randvoorwaarden zijn die bepalend zijn voor de ruimte om bepaalde ambities te realiseren.

De Commissie heeft de volgende aandachtspunten voor de uitwerking van de ambities en randvoorwaarden:

- Concretiseer aan de hand van de analyse van de huidige situatie de randvoorwaarden die voortkomen uit de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag.
- Geef aan welke andere randvoorwaarden relevant kunnen zijn vanuit wet- en regelgeving (bijvoorbeeld Wet geluidhinder, Wet milieubeheer, Kaderrichtlijn Water) en nationaal, provinciaal en/of gemeentelijk beleid (bijvoorbeeld beleid ten aanzien van landschap, klimaatadaptatie, gezondheid).
- Beschrijf de verschillende ambities op een zodanige manier dat alternatieven die in het MER worden onderzocht getoetst kunnen worden aan het 'doelbereik'. Onderbouw de

ambities en de keuzes die reeds in een eerder stadium gemaakt zijn. Voor het recycling-bedrijf is bijvoorbeeld voorheen gezocht naar alternatieve locaties buiten het plangebied.

- Geef voor zover mogelijk inzicht in de hiërarchie c.q. prioriteit van de ambities.
- Indien voor bepaalde activiteiten ambities niet concreet zijn, geef dan een bandbreedte aan voor de gewenste ontwikkeling van deze activiteiten.

De Commissie adviseert om vervolgens een tabel te maken waarin voor elk van de activiteiten/ambities wordt aangegeven op welke aspecten deze van invloed kunnen zijn. Dat kunnen zowel aspecten zijn die samenhangen met andere ambities (invloed op gebruiksfuncties) als milieuaspecten. Dit geeft in een oogopslag inzicht in de samenhang tussen (ambities voor) ontwikkelingen in het gebied en mogelijke effecten en daarmee ook in de sturingsmogelijkheden (alternatieven) in het plangebied.

4. Ontwikkeling van alternatieven

De Commissie verwacht dat de randvoorwaarde dat geen aantasting van het Natura 2000-gebied mag plaatsvinden de meest bepalende factor voor ontwikkelingen in het gebied zal zijn. Daarom adviseert zij een fasering in de alternatievenontwikkeling aan te brengen, waarin eerst de randvoorwaarden vanuit de Wet natuurbescherming worden bepaald en daarna wordt onderzocht hoe invulling kan worden gegeven aan de overige ambities. Voor activiteiten die geen invloed hebben op het Natura 2000-gebied kan de eerste fase eventueel worden overgeslagen.

4.1 Fase 1: bepaal de ontwikkelingsruimte op basis van hydrologie

Voor stikstofdepositie en verstoring zijn de randvoorwaarden betrekkelijk eenvoudig vast te stellen aan de hand van de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied. Voor de waterhuishouding ligt dit zoals eerder aangegeven ingewikkelder. De Commissie adviseert derhalve om in een eerste stap de ruimte voor de verschillende ontwikkelingen te bepalen op basis van de ecohydrologische systeemanalyse. Dat wil zeggen dat voor iedere activiteit die relevant is voor het ecohydrologische systeem⁹ wordt bepaald in hoeverre de ambities van invloed kunnen zijn op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied. De Commissie verwacht – mede op basis van de NRD – dat hiervoor de volgende factoren relevant zijn:

1. grondwaterwinning Gilzerbaan ten behoeve van drinkwaterwinning in combinatie met mogelijk andere waterwinningen;
2. waterhuishoudkundige maatregelen ten behoeve van de golfbaan (berekening, voorkomen wateroverlast);
3. waterhuishoudkundige maatregelen ten behoeve van agrarisch gebruik (berekening, voorkomen wateroverlast);
4. waterhuishoudkundige maatregelen die (nog) kunnen worden genomen binnen het natuurgebied (al of niet op basis van het Beheerplan) en langs de Oude Ley, Riels Laag en de Poppelsche Ley.

⁹ De relevante activiteiten kunnen worden afgeleid uit de in § 3.2. van dit advies genoemde tabel.

Bepaal voor deze en eventuele andere activiteiten:

- de invloed (aard en omvang) op het ecohydrologische systeem in de huidige situatie;
- de bandbreedte van de mogelijke effecten daarop bij realisatie van de ambities, zowel in de huidige situatie als bij uitbreiding van activiteiten;
- mogelijke maatregelen die negatieve effecten kunnen voorkomen of positieve effecten met zich kunnen meebrengen, zowel in de huidige situatie als bij uitbreiding van activiteiten; denk hierbij bijvoorbeeld aan het verplaatsen, verminderen of stopzetten van bepaalde onttrekkingen;
- de invloed van deze mogelijke maatregelen in het watersysteem op andere activiteiten/ambities in het plangebied; denk hierbij bijvoorbeeld aan de gevolgen van het opzetten van de waterpeilen.

4.2 Fase 2: vergelijk kansrijke alternatieven

De concretisering van ambities en randvoorwaarden (§ 3.2) en de bovengenoemde verkenning (§ 4.1) leiden tot meer duidelijkheid over de 'hoeken van het speelveld' voor de verschillende activiteiten in het plangebied. Binnen dit speelveld kan onderzocht worden welke ruimte er is voor het realiseren van de ambities, bijvoorbeeld uitbreiding van het recyclingbedrijf, verplaatsing van de manege en uitbreiding van de drinkwaterwinning. De Commissie adviseert hierbij de methodiek te volgen die in de NRD is aangegeven, waarbij via een iteratief proces wordt vastgesteld in hoeverre ambities haalbaar zijn en onder welke voorwaarden. Voor sommige activiteiten kan dit betekenen dat nog verschillende opties openstaan (voor de waterwinning worden in de NRD bijvoorbeeld alternatieven genoemd) en mogelijk zijn er activiteiten waarvoor de ambities niet haalbaar blijken te zijn, waardoor de ambitie moet worden bijgesteld c.q. zal vervallen.

De Commissie adviseert om in het MER alleen alternatieven te onderzoeken als deze voldoende onderscheidend zijn. Ga daarbij in op de mogelijkheden die er zijn om de ontwikkelingen vanuit milieuoogpunt te optimaliseren. Daarbij denkt de Commissie bijvoorbeeld aan het gebruik van milieuvriendelijke technieken (zoals een hybride puinbreekinstallatie), zoning van activiteiten (zoals recreatieve routes, parkeren) en het verplaatsen van specifieke activiteiten. Ontwikkel geen alternatieven die niet voldoen aan de randvoorwaarden met betrekking tot verdroging, verzuring, vermessing en verstoring van Natura 2000-instandhoudingsdoelen. Zo mag bijvoorbeeld de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitats niet leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied.

5. Beoordelingskader

5.1 Fasering in beoordeling

In § 5.5 van de NRD zijn op basis van de ambities voor het plangebied twee verschillende beoordelingskaders beschreven: een beoordelingskader natuuropgave en een beoordelingskader ontwikkelingen. Door de veelheid aan ambities en de verschillen in prioriteit is de Commissie van mening dat het gebruik van deze beoordelingskaders tot onduidelijkheid kan leiden. De Commissie adviseert de beoordelingskaders te integreren.

Zoals eerder in dit advies aangegeven adviseert de Commissie een gefaseerde aanpak in de alternatievenontwikkeling. Het beoordelingskader kan gedurende deze fasering verder worden ontwikkeld. Het overzicht van beïnvloedingsfactoren (§ 3.2) leidt tot een eerste globaal beoordelingskader. Bij de verkenning van de hoeken van het speelveld adviseert de Commissie de beoordeling te beperken tot de ecohydrologische invloed op de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied via het watersysteem en de hydrologische invloed van maatregelen op andere ambities (§ 4.1). Voor de vergelijking van kansrijke alternatieven (§ 4.2) moet het beoordelingskader verder worden uitgewerkt in concretere toetsingscriteria. Deze criteria dienen zich te richten op het in beeld brengen van de mate van doelbereik en van de overige (milieu)effecten.

Houd in algemene zin rekening met de volgende aandachtspunten:

- milieugevolgen dienen waar relevant te worden gekwantificeerd;
- motiveer voor de verschillende thema's de omvang van het gehanteerde studiegebied;
- besteed aandacht aan cumulatie van effecten;
- onderbouw indien aan de orde de keuze van rekenregels/-modellen en van de gegevens waarmee de effecten van het voornemen worden bepaald;
- ga in op de onzekerheden in de effectbepaling en geef aan hoe met deze onzekerheden wordt omgegaan (zie ook hoofdstuk 6 van dit advies);
- houd op basis van de klimaatscenario's van het KNMI rekening met de bandbreedte in mogelijke effecten van klimaatverandering;
- geef aan welke mitigerende maatregelen mogelijk zijn, in welke mate hierbij de effecten verminderd worden en in hoeverre dit gevolgen heeft voor het doelbereik.

5.2 Natuur

Algemeen

Voor een goed overzicht van de noodzakelijke informatie voor natuur, is het belangrijk om eerst een globale omgevingsanalyse van het studiegebied te maken. Geef aan welke kenmerkende habitats en soort(groep)en aanwezig zijn in het studiegebied. Ga vervolgens in op de potentiële ingreep-effectrelaties tussen de voorgenomen activiteiten en de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden.

Gebiedsbescherming

Een groot deel van het plangebied behoort tot het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag en tot het Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Natura 2000

De NRD geeft aan dat met het oog op mogelijke negatieve gevolgen voor het Natura 2000-gebied een Passende beoordeling zal worden uitgevoerd. Motiveer de omvang van het studiegebied, ook rekening houdend met de mogelijk ver reikende effecten van stikstofdepositie door werkzaamheden in de aanlegfase. Beschrijf voor het Natura 2000-gebied Regte Heide en Riels Laag en andere nabijgelegen Natura 2000-gebieden:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitattypen en of die al dan niet gehaald worden; geef aan of het gaat om verbeter- of behoudsdoelstellingen;
- de ligging, oppervlakte en kwaliteit van habitattypen en leefgebieden voor soorten.

Beschrijf de mogelijke gevolgen voor de in het gebied beschermde habitattypen en soorten, en ga daarbij in op aanlegfase en waar relevant het eindbeeld, inclusief de gevolgen die toekomstige bijsturing (bijvoorbeeld in de waterhuishouding) kan hebben. Houd bij de effectbeschrijving ook rekening met externe werking en cumulatie. Onderbouw de effecten waar mogelijk kwantitatief.

Natuur Netwerk Brabant (NNB)

Beschrijf voor het NNB-gebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek – ook ten behoeve van het doelbereik – welke gevolgen de alternatieven voor deze actuele en potentiële kenmerken en waarden hebben. Voor het NNB geldt volgens de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) een 'nee, tenzij'-regime. Geef in het geval van negatieve effecten op het NNB aan hoe het 'nee, tenzij'-regime provinciaal is uitgewerkt en of het voornemen hierin past.

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Wet natuurbescherming beschermde soorten in het studiegebied voorkomen. Beoordeel of de alternatieven leiden tot overtreding van de algemene verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming, en of eventuele overtreding afbreuk kan doen aan de regionale of landelijke staat van instandhouding. Houd bij het bepalen van de gevolgen voor deze soorten rekening met de belangrijke sleutelfactoren die de aanwezigheid bepalen. Breng indien relevant mitigerende of compenserende maatregelen in beeld. Geef aan of de voorgenomen activiteiten uitgevoerd kunnen worden in overeenstemming met hoofdstuk 3 ('Soorten') van de Wet natuurbescherming.

5.3 Grond- en oppervlaktewater

Breng de effecten op het watersysteem zoals veranderingen in grondwaterstanden, kwel en wegzijging, zoveel mogelijk kwantitatief in beeld. Besteed daarnaast aandacht aan effecten op de waterkwaliteit, zowel direct (bijvoorbeeld door verontreiniging van oppervlaktewater) als indirect (beïnvloeding van regionale kwelstromen, die van groot belang zijn voor de waterkwaliteit).

Geef aan wat de afzonderlijke te verwachten effecten zijn van de diverse maatregelen die voortvloeien uit de ambities en eventuele mitigerende maatregelen. Dit is van belang met het oog op de afweging en besluitvorming in fase 1 en 2. Met effecten worden dan bedoeld de effecten op de natuur en de instandhoudingsdoelen van de Regte Heide en Riels Laag alsmede op de ondernemingen rondom het natuurgebied. Ga na of door vernatting verontreinigende stoffen kunnen worden gemobiliseerd vanuit de vuilstorten in en rond het gebied.

5.4 Landschap en cultuurhistorie

In de NRD is weinig aandacht besteed aan de huidige landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het plan- en studiegebied, de ambities op dit vlak en de mogelijke effecten van de voorgenomen activiteiten en alternatieven daarvoor. Daardoor is nog niet duidelijk welke rol landschappelijke en cultuurhistorische waarden zullen spelen in de gebiedsvisie.

De Commissie adviseert de (effect)beschrijving van de milieuaspecten landschap en cultuurhistorie/archeologie te baseren op een (gemeenschappelijke) visie op deze aspecten. Op basis hiervan kunnen de aanwezige elementen en structuren beschreven en gewaardeerd worden en kunnen de effecten van alternatieven worden bepaald. Aan de hand van de visie is het mogelijk daarna mitigerende maatregelen te formuleren, maar ook kansen te bepalen voor de verhoging van de ruimtelijke kwaliteit.

5.5 Woon- en leefmilieu

5.5.1 Geluid

Vooraf relevant is de geluidemissie ten gevolge van het recyclingbedrijf (inclusief puinbreekinstallatie, die enkele malen per jaar wordt gebruikt), het verkeer van en naar de inrichting en het overige verkeer op de openbare wegen rondom het plangebied. Beschrijf de geluidbelasting ter hoogte van woningen en andere geluidgevoelige bestemmingen ten gevolge van het industrie- en wegverkeerslawaai in de referentiesituatie en voor de alternatieven.

Het toetsingskader wordt gevormd door de Wet geluidhinder en Handleiding industrielawaai en vergunningverlening. Maak gebruik van modelberekeningen die voldoen aan de Wet geluidhinder en de Handleiding Meten en rekenen industrielawaai. Geef een onderbouwing van de inputgegevens van de rekenmodellen.

5.5.2 Lucht

Luchtkwaliteit

Vooraf relevant is de emissie ten gevolge van activiteiten van het recyclingbedrijf, agrarische activiteiten en het wegverkeer. Beschrijf effecten op de concentraties van fijn stof (PM_{10} en $PM_{2,5}$) en stikstofdioxide (NO_2), ook onder de grenswaarden. Maak gebruik van berekeningen die voldoen aan de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. Eenvoudiger berekeningen volstaan wanneer hiermee keuzes tussen alternatieven en conclusies voldoende onderbouwd kunnen worden. Geef een onderbouwing van de inputgegevens van de rekenmodellen.

Presenteer de berekeningsresultaten in tabelvorm en geef de concentraties van stoffen in de lucht op kaart weer door middel van verschilcontouren¹⁰. Geef per contour aan waar woningen en andere gevoelige objecten en groepen zich bevinden¹¹. Toets de concentraties van stoffen in de lucht aan de grenswaarden en richtwaarden uit de Wet milieubeheer.

Geur

Vooraf relevant is de emissie ten gevolge van agrarische activiteiten. Beschrijf de effecten op het aspect geur kwalitatief. Geef aan op welke wijze geurhinder zoveel mogelijk wordt beperkt conform het provinciale en gemeentelijke beleid.

¹⁰ Gebruik hiervoor voldoende onderscheidende klassebreedtes.

¹¹ Gebruik hiervoor de zogeheten Adres Codering Nederland (ACN)-bestanden. Denk bij gevoelige objecten aan kinderdagverblijven, scholen, verpleeg- en verzorgingshuizen en woningen. Gevoelige groepen zijn bijvoorbeeld kinderen, ouderen en mensen met long- of hartziekten.

5.6 Duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie

In de NRD wordt nog geen aandacht besteed aan de thema's energie en klimaat, terwijl de gemeente Goirle en de Provincie Brabant ambities hebben op het gebied van energietransitie, die relevant kunnen zijn voor de ontwikkelingen in het plangebied. Het Energierapport 2016 geeft bovendien aan dat gemeenten (en provincies) de noodzakelijke energietransitie moeten integreren in andere beleidsdoelstellingen bij het opstellen van hun omgevingsvisies en – plannen. De Commissie adviseert om in het MER de mogelijkheden aan te geven om via de integrale gebiedsvisie en de afzonderlijke voorgenomen activiteiten in het plangebied een bijdrage te leveren aan de energietransitie en daarvan de effecten op andere (milieu)aspecten aan te geven.¹²

Voor gemeenten en provincies is het belangrijk zicht te hebben op de kwetsbaarheid van hun gebied voor klimaatverandering. Met inzicht in de risico's wordt ook duidelijk welke (ruimtelijke) maatregelen nodig zijn. Voor de gemeente Goirle is reeds een 'stresstest light' uitgevoerd om de kwetsbaarheden binnen de gemeente aan te geven. De Commissie adviseert de resultaten van deze stresstest specifiek voor het plangebied in het MER op te nemen en aan te geven in hoeverre de ontwikkelingen in het plangebied hierdoor worden beïnvloed. Beschrijf indien relevant maatregelen om negatieve effecten te voorkomen en/of kansen die zich voordoen om de situatie te verbeteren.

6. Onzekerheden, monitoring en evaluatie

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing daarvan aan ambities, randvoorwaarden en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.¹³ Geef daarvoor in het MER inzicht in:

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, dat wil zeggen het realiteitsgehalte van verschillende scenario's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking daartussen;
- wanneer en op welke wijze na realisering van de verschillende planonderdelen de daadwerkelijke effecten gemonitord en geëvalueerd worden en welke maatregelen 'achter de hand' beschikbaar zijn als (project)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden. Voor het Natura 2000-gebied kan worden aangesloten op de periodieke monitoring en evaluatie die in het kader van het PAS wordt uitgevoerd.

¹² Zie ook de [factsheet Energietransitie in Milieueffectrapportage](#)

¹³ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

De Commissie adviseert in het MER een monitorings- en evaluatieplan op te stellen en dat te betrekken bij de besluitvorming. Geef in dit monitoringsplan aan:

- de werkwijze van de monitoring: ga daarbij in op de frequentie van de monitoring en evaluatie, gebruik van data (wordt data al verzameld of kan worden aangesloten bij bestaande monitoringssystemen), te hanteren indicatoren (sluit daarbij zoveel mogelijk aan bij de indicatoren uit de doelbereik- en effectbeoordeling uit het MER);
- de verantwoordelijkheden: wie is verantwoordelijk voor het verzamelen van data voor de monitoring? Wie is verantwoordelijk voor de rapportage, analyse en evaluatie? Is deze informatie openbaar? Wie neemt besluiten/maatregelen op basis van de uitkomsten van de evaluatie?
- de consequenties die worden verbonden aan de uitkomsten van monitoring en evaluatie. Hoe kan met de monitoringdata een verbeterd grondwatermodel worden ontwikkeld, zodat betrouwbaardere voorspellingen worden gedaan? Wanneer worden extra ontwikkelingen toegestaan? Wanneer moeten maatregelen worden getroffen of wanneer moet beleid worden aangepast, of moet een nieuw besluit worden voorbereid?;
- hoe past de monitoring in de beleidscyclus van de Omgevingswet en wat is de relatie met de kerninstrumenten uit de wet? Dit is relevant omdat deze m.e.r. een pilot omvat in het kader van de Omgevingswet.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Advies van de Commissie over de op te stellen MER

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep geeft aan welke onderwerpen naar zijn mening moeten worden behandeld in het MER en met welke diepgang. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Op onze website vindt u meer informatie over de [werkwijze](#) van de Commissie.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Drs. Gerwin Gabry

Dr. Koos Groen

Drs. Sjef Jansen

Drs. Pieter Jongejans (secretaris)

Drs. Marieke van Rhijn (voorzitter)

Ir. Paul van Vugt

Besluit(en) waarvoor dit milieueffectrapport wordt opgesteld

Het MER wordt opgesteld voor een 'integrale gebiedsvisie'. Het eerste formele besluit waarvoor het MER zal worden gebruikt in het bestemmingsplan voor het Fokmast-gebied in de gemeente Goirle. Mogelijk zal het MER ook voor andere besluiten worden gebruikt.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke [activiteiten](#) het gaat. Voor deze procedure gaat het mogelijk om de activiteiten D11.3 'bedrijventerrein', D09 'landinrichting', D15.2 'grondwaterwinning'. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag

De gemeenteraad van Goirle.

Initiatiefnemer

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Goirle.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3285](#) in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

